

Resolusjonsforslag nr. 3

Nasjonal dugnad for bedre psykisk helse

Psykisk helse er noe alle har og er påvirket av. Halvparten av Norges befolkning vil i løpet av livet komme til å slite med psykiske plager. Dette rammer først og fremst den det gjelder, men også deres pårørende og samfunnet forøvrig. Folkehelseinstituttet anslår at de samfunnsmessige kostnadene ved psykiske plager i Norge på 60-70 mrd.kr hvert år. Det er i dag kapasitetsutfordringer innen det psykiske helsevernet.

Særlig urovekkende er tallene for barn og unge i skolen og i høyere utdanning. Psykiske plager er i dag den viktigste årsaken til dårlig helse i aldersgruppen 20-30 år. Derfor er det viktig å spre kunnskap og sikre en god beredskap for å forebygge psykisk sykdom i tidlig alder. Statistikken viser konsekvensene gjennom økning i antallet unge med psykiske plager, frafall fra skole og arbeidsliv og i verste konsekvens - selvmord. Ifølge tall fra Folkehelseinstituttet velger årlig rundt 600 mennesker å ta sitt eget liv. Beregninger viser at helsetjenesten behandler mellom 4 000 og 6 000 selvmordsforsøk årlig. I tillegg regner man med at et ukjent antall selvmord er skjult som ulykker. Fra 2011 til januar 2017 tok 618 mennesker sitt eget liv mens de var pasienter i psykisk helsevern. Selvmord er derfor et stort samfunnsproblem. Senterpartiet mener det er på tide med en nasjonal dugnad for bedre psykisk helse.

Senterpartiet mener vi må bryte ned tabuer rundt psykisk helse, og særlig selvmord gjennom å åpne opp for samtaler om psykisk helse både i hjemmet, blant venner, i skolen og samfunnet forøvrig. Vi ønsker å forebygge fremfor å reparere og mener det bør innføres en ordning hvor alle elever i skolen årlig har en samtale med helsesykepleier, skolepsykolog og miljøarbeider eller noen med tilsvarende kompetanse. Slik vil en lettere nå de ungdommene som allerede sliter og de som er i risiko for å utvikle en psykisk plage. Dette vil hjelpe til med å fjerne stigmaet knyttet til psykiske problemer.

Det har i Norge vært en stor og planlagt omlegging av det psykiske helsevesenet i retning mer ambulant og poliklinisk behandling. De siste 20 årene er halvparten av sengeplassene i psykiatrien forsvunnet. Denne utviklingen med nedbygging av sengekapasitet for pasienter med alvorlige psykiske sykdommer, har nå gått for langt. Dette er dramatisk og Senterpartiet mener tvert om at antall sengeplasser må økes.

Senterpartiet vil:

- Sikre at barn og unge får tilbud om samtaler med helsesykepleier, psykolog eller ansatt med sosialfaglig bakgrunn, slik at barn og unge opplever at de får hjelp når de har behov for det.
- Styrke fastlegeordningen og fjerne egenandelen hos fastlegen for ungdom mellom 16-19 år.
- Styrke kommuneøkonomien for å ansette flere psykologer, helsesykepleiere, sosialpedagogikk personale i skolen og tilby lavterskeltilbud.

- Innføre en 5-årig kommunal opptrappingsplan for psykisk helse med øremerkede midler, for å styrke helse-stasjon og skolehelsetjenesten og andre kommunale tiltak for psykisk helsehjelp.
- Bedre samarbeid mellom skolehelsetjenesten og barne- og ungdomspsykiatrien(BUP) og gi helsesykepleiere henvisningsrett til BUP
- Øke behandlingsskapiteten i psykisk helsevern, inkludert barne- og ungdomspsykiatrien(BUP) og distriktpsykiatriske sentre (DPS), stoppe nedbygging av sengekapasitet
- Sikre at barn og unge under 18 som blir akutt psykisk syke, får innleggelse i barne- og ungdomspsykiatrisk enhet, også i helger og kvelder slik at de ikke må legges inn på akuttpsykiatrisk enhet for voksne.
- Utvide den økonomiske rammen for tilskuddsordningen «Nasjonale tiltak for forebygging av selvmord og selvskading».
- Satse på et stort kompetanseløft innen psykisk helse hos pedagogisk og annet personale i barnehage, grunnskole, videregående skole og i universitets- og høyskolesektoren. Dette innebærer blant annet kursing i hvordan samtale med barn og unge om psykisk helse, og hvordan se og samtale med ungdom som er i faresonen.
- Pasientgrupper med behov for langvarig oppfølging må sikres gode, individuelle tilbud i kommunen, samt smidig innleggelse i perioder hvis det er behov for det.
- Styrke tilbudet til etterlatte og lokale krisetilbud, og intensivere det selvmordsforebyggende arbeidet i kjente risikosituasjoner som dramatiske livshendelser og sårbare overganger i behandlingsforløp.
- Styrke kapasiteten i Samisk nasjonalt kompetansesenter for psykisk helse (SANKS)
- Øke kompetansen i samisk språk og kultur både i hjelpeapparatet og i forebyggende tiltak.
- Styrke kompetansen på temaer knyttet til legning, seksualitet, kjønn og kjønnsidentitet ved at relevante fagpersoner kurses.
- Trappe opp investeringer til psykisk helse i tråd med «den gyldne regel», som vil si større satsing innen psykisk helse enn somatikk.
- Styrke barn og unges psykiske helse gjennom å bedre undervisningen av og forståelse om av hva som er normale psykiske reaksjoner på hendelser i livet. Det er samtidig viktig at ansatte har nok tid med elevene i skolen, slik at barna styrkes i hverdagen.
- Styrke skolehelsetjenesten, med flere helsesykepleiere, psykologer og ansatte med sosialfaglig bakgrunn, slik at den har kapasitet til å jobbe forebyggende blant ungdom.
- Sikre flere psykologer til studenthelsetjenesten for å minke køene og lette tilgangen til hjelp.

